

Un gest, o vorbă bună...

În raporturile dintre membrii aceleiași colectivități se statornicește și se consolidează relații noi, generate de etica muncii. Cel care muncește — și doar el — știe să prețuiască efortul aproapei, devotamentul acestuia față de colectiv, credința față de profesie; și abnegația, nu de puține ori dusă pînă la sacrificiu.

E firesc să se întimplă așa într-o societate ca a noastră, în care valorile sînt estimate — și răsplătite ca atare — după caratele roadelor muncii fiecăruia. E normal să regăsim acest climat de stimă și respect, de prețuire și de recunoaștere a muncii și în colectivele teatrelor noastre, în mai toate colectivele teatrelor noastre, ca o firească și binevenită consecință a integrării teatrelor în ritmul de viață al cetății, în climatul general al societății noastre noi.

Am spus „în mai toate teatrele”, și nu în toate? Da! Fiindcă, din păcate, ne este dat să auzim din cînd în cînd despre un gest urît, sau

despre o vorbă nelalocul ei, care nasc amărăciune. Dar un gest frumos, o vorbă bună, fac întotdeauna cu mult mai mult decît cea mai generoasă bonificație.

Îmi povestea un tînăr actor ce adine s-a săpat în amintirea lui seara debutului, seara cînd a rostit primele replici ale primului său rol, seara în care toți colegii lui de teatru îl urmăreau de lîngă arlechine și-i zîmbeau în curajator.

Îmi mai povestea o tînără actriță cit de mișcată a fost, găsind pe măsua din cabină o floare și un biletel de la colega ei mai vîrstnică, pe care urma s-o înlocuiască într-un rol important.

Un bătrîn actor ieșit la pensie îmi relata, tulburat, seara reprezentației lui de adio, seară în care colectivul a organizat o masă de rămas-bun și directorul a rostit cîteva vorbe frumoase, mulțumindu-i pentru munca și devotamentul lui de o viață.

Sînt amintiri de preț, sînt amintiri despre un gest sau o vorbă bună. Dar se întimplă și altfel; se întimplă ce n-ar trebui să se întimplă niciodată în viața teatrelor noastre.

Un colectiv pleacă în turneu, într-un lung și obositor turneu — două spectacole pe zi, în fiecare zi alt oraș, cîteva ore de somn chinuit într-un vagon încins de arșița soarelui — și nici la plecare, nici la inapoierea din acest turneu (care a adus teatrului un succes de prestigiu și substanțiale încasări), directorul n-a catadixit să vină să-i conducă și să-i înțîmpline la gară. Nepăsare? Desconsiderare? Mult mai mult. Mult mai grav!

Altă dată și alt undeva, îmbolnăvindu-se interpretul principal dintr-un spectacol aflat în pregătire, este chemat un actor și i se incredințează lui rolul, cu doar trei zile înaintea premierei. Urmează trei zile și trei nopți de muncă îndirjită, istovitoare, și premiera a fost salvată. Nici directorul, nici regizorul, nimeni nu s-a gîndit să-i spună o vorbă. A fost cea mai deprimantă premieră din viața lui!

Îmi povestea o actriță că în seara unui spectacol s-a simțit dintr-odată rău. Avea amețeli, febricită, pînă la ridicarea cortinei făcuse patruzeci de grade, era limpede, avea gripă, și totuși s-a îmbrăcat, s-a machiat și a intrat în scenă. Trebuia să joace, sala era arhiplină, amnarea spectacolului ar fi însemnat o catastrofă și, chinuit, delirînd aproape, a izbutit să ducă spectacolul pînă la capăt. A ajuns acasă cu mașina salvării, a zăcut mai grav decît se zace, și cînd, peste cîteva zile, s-a dus la teatru, a găsit la avizier o adresă, semnată de directorul adjunct, prin care era sancționată cu avertisment, pentru că a doua zi după spectacolul cu pricina absentase de la o ședință fără însemnătate. Ce vorbe să găsească pentru ca să vă pot spune cît gol a lăsat în sufletul ei întîmplarea, pe care nu poate s-o uite?

Și doar, pentru ca totul să fi fost frumos și drept, nu trebuia decît un gest, sau o vorbă bună.